

Budget och verksamhetsplan 2023

Miljöpartiet de gröna i Kalmar kommun

Kommunfullmäktigegruppen 2022: Jesper Danielsson, Martin Arvidsson, Annika Carlsson Wistedt och Max Troendlé.

miljöpartiet de gröna

KALMAR

En grön samhällsomställning – från mål till handling

Krig och våld, klimatförändringar, pandemi, energikris, inflation och försörjningskris samtidigt som demokratin går bakåt i land efter land. Kriser kommer tätare och tätare. Det är tydligare än någonsin att det samhälle vi har byggt inte är hållbart. Men, vi har unika förutsättningar att vara en del av lösningen. Vår vetenskap, vår teknik, vår frihet och våra samarbetsmöjligheter är starkare än någonsin tidigare.

I Kalmar kommun finns allt som behövs för att skapa ett modernt och hållbart samhälle med ett starkt näringsliv, naturresurser och en välmående, engagerad befolkning. Under de närmaste åren, en period som är kritisk för klimatet, vill vi koncentrera kommunens resurser på samhällsomställningen och anpassningen för ett säkrare Kalmar. För att det ska gå tillräckligt snabbt måste vi **både** hitta smarta ersättningslösningar för miljöbelastande verksamheter **och** minska vår miljöbelastning genom att förbruka mindre energi, minska transportbehovet och använda färre resurser. Och de som måste dra ner mest är storförbrukarna.

Men, den gröna omställningen handlar om så mycket mer. Vi ska bygga en välfärd som finns där när du behöver den, samtidigt som vi värnar de mänskliga rättigheterna och gör Kalmar till en tryggare plats.

Vi är övertygade om att en grön och rättvis samhällsomställning kan ge oss ett bättre liv med större trygghet och oberoende, mindre stress och ökat välmående. Miljöpartiet har politiken för att ta oss dit.

Max Troendlé

Annika Carlsson Wistedt

Martin Arvidsson

Jesper Danielsson

Daphne Thuvevesson

Mark Hammar

Miljöpartiets roll och gröna framgångar

Miljöpartiet har 2 ordinarie ledamöter och 2 ersättare i kommunfullmäktige och är representerade i vissa nämnder. Under den fortsatta mandatperioden kommer vi att vara representerade med ersättare i kommunstyrelsen, vatten- och miljönämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. I vår nuvarande roll som opposition ser vi nu med glädje hur flera av våra förslag både från vårt valmanifest 2018 och tidigare budgetreservationer har tagits upp av andra partier och blivit verklighet. Tack vare oss har följande blivit verklighet:

- En återgång till högre mål i ekonomin om 2%/år i överskott över en rullande femårsperiod.
- En del av MPs förslag om att införa kommunala el- och lastcykelpooler har införts genom en cykelpool i Funkabo via Kalmarhem.
- Möjliga projekt för kolsänkor ska undersökas.
- Tjärhovet och Barlastholmen ska utrustas inför en elektrifiering av arbetsmaskinerna.
- Arbetet med klimatanpassning börjar äntligen, efter nästan ett decennium av hårt arbete och tjat från Miljöpartiet.
- Det finns en inriktning att samverka med de gröna näringarna för att undersöka möjligheten att binda kol i marken.
- Återkommande medel i driftsbudget tillförs sedan 2021 vatten- och miljönämnden.
- Mer än 10 år efter att målet sattes har vi äntligen en handlingsplan för att bli en fossilbränslefri kommun 2030.
- Överföring av ökade inkomster från parkeringsavgifter till kollektivt resande har beslutats och genomförts.
- Ett projekt för att ändra skötsel av kommunala grönytor för att bättre gynna biologisk mångfald har påbörjats.
- Nödvändiga besparingar genomförs inte längre som generella besparingar på alla förvaltningar rakt av, utan möjlighet till mer prioritering finns.
- En viss förstärkning av bemanningen med kuratorer vid elevhälsan har genomförts.
- Planeringen för ett nytt reningsverk sker med målet att bli "bland de bästa reningsverken i Sverige avseende näring, syretärande och skadliga ämnen".
- En handlingsplan för giftfri förskola och skola har börjat tillämpas.
- Solpaneler ska sättas upp på alla kommunala fastigheter där det är möjligt.

Detta är viktiga åtgärder och vi är stolta över att flera andra partier blivit inspirerade av vårt arbete. Men, det är inte i närheten av tillräckligt för att genomföra den samhällsomställning vi vet behöver ske de närmaste 10 åren. I vår budgetreservasjon visar vi vilka de följande stegen bör vara för att skapa en heltäckande, rättvis omställning i Kalmar kommun.

Miljöpartiets yrkanden på mål, uppdrag och inriktning

Här redovisas Miljöpartiet Kalmars tilläggs- och ändringsyrkanden på majoritetens budgetförslag för budget och verksamhetsplan 2023. I dokumentet nedan redovisas Miljöpartiets samtliga tilläggs- och ändringsyrkanden. Våra förslag är indelade i kapitlen: långsiktigt hållbar ekonomi, ett grönare och blåare Kalmar (klimat och miljö), trygghet samhällsbygge och kollektivtrafik, välfärden och kommunens medarbetare. I slutet av dokumentet hittar du Miljöpartiets tilläggs- och ändringsyrkanden på drifts- och investeringsbudget.

1. Långsiktigt hållbar ekonomi

Varje generation ska betala för sin egen välfärd. Vi får inte låta våra barn och barnbarn betala priset för vår konsumtion. Men tyvärr missar majoriteten helt i sin ekonomiska planering vad det är som vi är på väg att slösa bort. Jorden, skogen, vattnet och de resurser och funktioner som dessa skapar är grunden för all välfärd. Som det ser ut nu kan vi nå kommunens samtliga ekonomiska övergripande mål men ändå riskera framtida generationers trygghet genom att förbruka den egentliga grunden för vår ekonomi. För att förhindra det behöver vi utveckla mål och mätmetoder för naturresurser och ekosystemtjänster som vi sedan arbetar in som en del i den kommunala ekonomiska planeringen. Alla större ekonomiska beslut måste dessutom ta hänsyn till den samhällsomställning vi står inför och ta in klimatperspektivet som en naturlig del.

En kommunal verksamhetsplanering för åren 2023-2025 måste i mycket högre utsträckning ta hänsyn till de stora omställningar vi står inför. Majoriteten beskriver kommunsektorns ekonomiska utmaningar (konjunktur, demografi, investeringsbehov och kompetensförsörjning) men missar den ekonomiska effekten av de stora omställningar vi står inför när det gäller att hejda och anpassa oss till klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald. Precis som de senaste årens kriser (migration, torka och vattenbrist, pandemi, och krig) var följder av sådant vi egentligen hade kunnat förutse, vet vi att klimatförändringarna kommer påverka oss och vår ekonomi på ett avgörande sätt. Vi måste vara förberedda på större ekonomiska påfrestningar.

Kalmar kommuns budgetmodell saknar fortfarande en bra process för att hitta möjliga besparingar. Man verkar till och med rädd för att använda ordet "besparingar" och har använt både "effektiviseringar" och "samordningsvinster" som täckmantel för besparingar eller nedskärningar. Vi skulle hellre se ett system där nämnderna samtidigt med äskande-processen också ska beskriva och analysera konsekvenserna av möjliga besparingar inom den egna verksamheten. En sådan systematisk process kan förbereda förvaltningarna på kriser av olika slag, även om vi absolut inte ska välja att genomföra alla tänkbara besparingar.

Behovet av lokaler inom vissa verksamheter bör kunna minska med tanke på det digitala arbetets genombrott under och efter pandemin. Många av de kommunala lokalerna och anläggningarna har haft en låg nyttjandegrad under pandemin. Samtidigt har pandemin inneburit att inomhusvistelse ska begränsas när det går. Sammantaget anser vi därför att den kommunala översynen av lokalutnyttjande ska kopplas till en eventuell besparing.

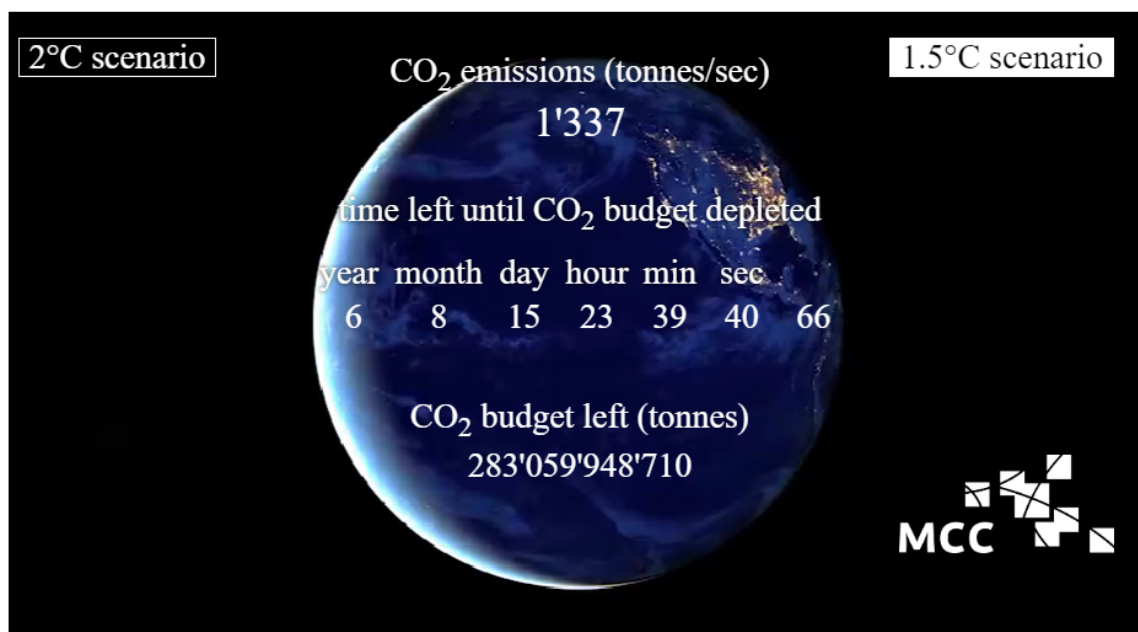
Under 2022 såldes kommunägda industrilokaler (KIFAB). Vinsten har avsatts till pensionsavbetalningar, ett nytt reningsverk och en så kallad "generationsfond". Vi menar att fler investeringar för ett hållbart Kalmar tyvärr måste ske redan nu. Detta gäller inte minst åtgärder för att här och nu motverka torka och översvämningar med dammar, våtmarker och översvämningssytor. Det gäller också ett ökat behov av växande skog för kolbindning, biologisk mångfald och skydd mot värme och översvämningar.

Under 2022 fattades beslut som ökade kostnaderna för den politiska organisationen. Bland annat höjde man ersättningarna för politiska tjänster och uppdrag genom att koppla ersättningarna till en högre andel av en riksdagsledamots lön och genom att öka tjänstgöringsgraden för andra vice ordföranden. Miljöpartiet ser det som extra viktigt att politiker tar sitt ansvar i de kristider vi befinner oss i just nu genom att inte ge sig själva för höga löner. Vi föreslår därför att riktmärket mot riksdagsledamöternas löner istället ska bibehållas oförändrat och att behov av ökad tjänstgöringsgrad inom socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden får kompenseras med minskad tjänstgöringsgrad på andra positioner.

Miljöpartiet vill stärka ekonomin genom att:

1. Utveckla en ekonomisk styrprocess som tar hänsyn till tillgångar och utveckling av naturresurser och ekosystemtjänster inom kommunen.
2. Budgetprocessen i ett tidigare skede tar hänsyn till möjliga besparingar eller omfördelningar och att nämnderna årligen ges i uppdrag att redovisa och analysera konsekvenserna av möjliga besparingar eller omfördelningar inom de egna verksamheterna.
3. Den politiska verksamheten föregår med goda exempel genom att:
 - vara sparsamma med gemensamma medel.
 - utreda om kommunens lokalkostnader kan minska genom ett effektivare utnyttjande.
 - inte chockhöja sina egna arvoden.
4. En klimatanalys och miljöanalys tas fram inför varje stort investeringsbeslut.
5. En klimatanalys och miljöanalys görs av samtliga styrande dokument och interna processer.
6. Sätta mål för hur stor andel av lån från kommuninvest som bör kunna klaras inom kriterier för gröna lån.
7. Budgetprocess och investeringsprocess samordnas med den utsläppsbudget som beräknas inom avtalet för viable cities.

2. Ett grönare (och blåare) Kalmar

Bilden visar den utsläppsbudget världen har kvar för att nå 1,5 gradersmålet i Parisavtalet. Bilden är hämtad från the Mercator Research Institute on Global Commons and Climate Change.

Situationen för klimatet är akut. Med nuvarande utsläppsnivåer kommer chanserna att klara 1,5-gradersmålet i Parisavtalet försvinna om mindre än sju år. Vi befinner oss i ett klimatnödläge, vilket kommunfullmäktige i Kalmar också har konstaterat. Vi har nu, på grund av brist på handlingskraft de senaste decennierna, väldigt kort tid på oss för att ställa om hela vårt samhälle.

Sedan 1:a oktober 2021 är Kalmar kommun en del av innovationssatsningen “viable cities” med målet att uppnå klimatneutralitet till 2030, vilket står i rimlig proportion till vad som bedöms som absolut nödvändigt för en omställning på global nivå.

Det är ett utmanande mål, men absolut minimum för en rättvis omställning då det inte ger några marginaler i förhållande till återstående koldioxidbudget och inte heller innebär någon kompensation för historiska utsläpp. Detta mål får vi alltså inte missa. Det är därför helt avgörande att hela den kommunala organisationen arbetar mot samma mål, att inte vissa delar av kommunens verksamhet tillåts öka sin utsläpp under perioden och att vi samtidigt börjar arbeta aktivt med kollagring.

Klimatkrisen är tyvärr inte vårt enda utmaning inom området klimat- och miljöfrågor. Kalmar har ett av Sveriges mest utsatta lägen när det gäller vatten. Vi har betydligt mindre ytvatten än andra delar av Sverige och vi ligger i regnskugga. Havet utanför Kalmar är grunt och vattenutbytet med övriga Östersjön blir långsammare på grund av Kalmarsunds läge innanför Öland. Alla som har bott här under en längre tid kan med egna ögon se hur vattnet vårt hav har försämrats. Långa

badbryggor och spridning av sand på stränderna blir en kortvarig lösning när botten är täckt av dy, fisken försvinner och bottarna dör på grund av syrebrist. Det betyder att vi även här måste vara ledande i att hitta lösningarna och göra mer. Miljöpartiet kämpar på riksnivå för ett totalt stopp för trålfiske på svenska vatten, vilket vore ett viktigt steg för ett mer livskraftigt Östersjön.

Miljöpartiet har gått till val på att bevara och utveckla kommunens grönområden. Detta är viktigt både för att motverka klimatförändringarna och kompensera för dess effekter, men även för att skydda den biologiska mångfalden och förbättra hälsan för våra invånare. I tätbebyggda områden vill vi att detta ska styras genom 3-30-300-målet som används på flera håll i landet. Målet innebär följande: **3**: Alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats. **30**: Att varje stadsdelsområde ska ha minst 30 procent krontäckningsgrad, alltså att minst 30 procent av ytan ska skuggas av trädkronor. **300**: Att alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Miljöpartiet vill stärka klimat- och miljöarbetet genom tydliga mål, breda samarbeten och kvalificerad utvärdering genom att:

8. Den planerade koldioxidbudgeten ska inkludera årliga delmål för kommunen som geografiskt område. Den ska så långt som möjligt inkludera konsumtion samt både fossila och förnybara källor till alla typer av växthusgasutsläpp.
9. Klimatsäkra alla relevanta politiska beslut mot våra egna klimatmål som en del i ärendeberedningen.
10. Sätta tidsplan för arbetet med klimatanpassningsplanen, med en tydlig ansvarsfördelning för genomförandet och en systematisk uppföljning.

Miljöpartiet vill öka kommunens kapacitet för kolbindning genom att:

11. Bruka all kommunal skog hyggesfritt för ökad kolinbindning.
12. Utveckla samarbetet med representanter för de gröna näringarna, inklusive LRF.
13. Kommunen tillsammans med LNU utreder projekt för att ta tillvara restprodukten CO₂ från biogasproduktion. Till exempel kan CO₂ användas inom livsmedelsindustrin eller växtodling, alternativt föras vidare mot carbon capture mm.
14. Undersöka möjligheten att bygga bostadshus i flera våningar i massiv trä, gärna med lärdomar från Växjö och Sollefteå.

Miljöpartiet vill minska de konsumtionsrelaterade klimatutsläppen genom att:

15. (Tilläggsyrkande på befintlig punkt) Fördelning mellan kollektivtrafik/cykel/gång och bil från 43/57 till 60/40 till 2030. Det totala antalet bilresor ska även minska (se även övriga förslag under trafikavsnittet).

16. Servera klimatsmart mat i kommunens alla kök. Utveckla mått för klimatsmart och säsongsanpassade livsmedel genom samarbete med kolinlagring.se
17. Stärka den vegetariska och veganska kosten i kommunala kök till exempel genom att följa upp den separat i brukarenkäter, utbilda kockar och sätta de växtbaserade alternativen först i bufeér.
18. Nötkött som kommunen upphandlar ska uppfylla kraven från föreningen Naturbeteskött.
19. Kommunen utreder möjligheten att dela upphandlingar på när en vara är i säsong eller inte. Potentiella vinster skulle kunna vara sänkta kostnader och klimatfördelar.
20. Kommunen utreder möjligheten att dela upphandlingar, på en mindre mängd och på det kvarvarande behovet, utöver den mindre upphandlingen. Detta så att lokala odlare som inte kan leverera hela året kan buda på upphandling av en bestämd mindre mängd av varan.
21. Utredda förutsättningarna för en återbruks-/delning och reparations-galleria centralt placerad i Kalmar inspirerad av Re-tuna i Eskilstuna.
22. Handlingsplanen för giftfri förskola och skola vidareutvecklas till en handlingsplan för giftfri kommun.

Miljöpartiet vill minska den totala energianvändningen och ställa om energiproduktionen genom att:

23. Göra en översyn av kommunens totala lokalbehov. Ökat hemarbete och samutnyttjande av lokaler innebär att lokalbehovet kan minska.
24. Optimera kommunal elanvändning genom timmätning och anpassning av energianvändning till lågpristider.
25. Utredda lokaler utanför fjärrvärmeområdet som lämpar sig för bergvärme och samtidigt ta tillvara eventuella möjligheter till minskad dricksvattenanvändning.
26. Undersöka möjligheten till energibesparing i samband med digitaliseringsuppdraget genom att se över totalbehovet av datalagring.
27. Utropa Kalmar kommun till en kärnkrafts- och kärnvapenfri zon. Vi vill inte bygga in de enorma säkerhets-, hälso- och miljörisker som kärnkraft och kärnvapen innebär i vår vackra kommun och därför inte heller lägga skattepengar på att utreda eller planera för denna typ av radioaktiva verksamheter.

Miljöpartiet vill säkra Kalmars vatten genom att:

28. Införa krav om cirkulärt vatten i allt detaljplanearbete.
29. Utöka den planerade reningen av avloppsvatten till läkemedelsrening för att möjliggöra mer återcirkulation av renat vatten.
30. Utvidga och diversifiera projekt för att återta näringsämnen från havet exempelvis genom försök med biomassa från havet till biogasproduktion.
31. Rena dagvatten i tätbebyggda områden med hjälp av växter och biokol.

32. Skydda mot torka och översvämningar genom att både hejda och leda undan vatten i dammar, våtmarker och svackdiken.
33. Stärka uppföljningen av vidtagna åtgärder för att minska övergödningen i Kalmarsund.

Miljöpartiet vill säkra biologisk mångfald genom att:

34. Det kommunala ägandet av skog med högt värde för friluftsliv och biologisk mångfald ökar, till exempel genom byte eller försäljning av annan mark eller andra tillgångar (se även under kapitlet En långsiktigt hållbar ekonomi)
35. Använda en del av överskottet från KIFAB-försäljningen/generationsfonden till strategiska markinköp med mål att bevara biologisk mångfald och ökad kolbindning genom hyggesfritt skogsbruk.
36. Komplettera översiktsplanen med en markanvändningsplanering som omfattar åtgärder för att lagra vatten, leda undan vatten och möjliggöra kollagring genom återvätning av våtmarker.
37. Sluta använda plast som marktäckning och vänta med att anlägga nya konstgräsplaner tills det finns bättre alternativ för såväl spelare som natur.
38. Anpassa arrenden av kommunal mark för att gynna ekologisk och klimatsmart markanvändning inom jordbruk, skogsbruk och naturbeten.
39. Gynna biologisk mångfald och bördiga jordar systematiskt inom parkförvaltningen till exempel med inspiration från Enköpings kommun med fleråriga växter och fickparker.
40. Införa ett mål om andelen formellt skyddad natur i kommunen.
41. Att kommunen antar 3-30-300 som mål för kommunens bebyggda områden och inför etablerade metoder för mätning av grönstruktur med 3-30-300-regeln samt att kommunen tillämpar 3-30-300-regeln i planarbetet och vid markanvisningar (Förändringsförslag i befintligt uppdrag).

3. Trygghet, samhällsbygge och kollektivtrafik

Miljöpartiet gläds över många av insatserna för ökad trygghet som majoriteten föreslår i sin budget och tidigare år, men är inte övertygad om alla. Det är för otydligt fokus på det förebyggande arbetet och ibland för mycket som satsas på åtgärder med oklara i resultat.

Det är exempelvis svårt att se hur fler ordningsvakter ska kunna stoppa sexuella övergrepp i hemmet, eller hindra människor från att söka sig till brottslighet. Där det sätts in fler ordningsvakter behövs det egentligen oftast fler poliser. Fler ordningsvakter kan göra en viss skillnad, men det är inte den viktigaste åtgärden. Den viktigaste åtgärden som Kalmar kommun kan göra är förebyggande arbete. Den bästa brottsbekämpningen är när brottet aldrig sker från första början. Därför föreslår vi en kraftig minskning av de 2,5 miljoner som läggs på ordningsvakter (se 2021 års budget) och lägger dessa medlen direkt på förebyggande insatser. Pengarna ska dels gå till att minska utsattheten här och nu bland offer för våld, och dels förhindra att människor hamnar i kriminalitet eller fortsätter på en inslagen banan i kriminalitet.

Kalmar, som nu går från att vara en stor småstad till en mindre mellanstor stad, kan på många sätt vara mer attraktiv än storstaden. De korta avstånden, de lägre bostadspriserna, närheten till naturen och mycket mer är faktorer som kan höja livskvalitet och vara stora fördelar jämfört med storstäderna.

Vi ser dock inte en växande befolkning som ett självändamål i sig. Många av fördelarna med att bo i Kalmar kommun beror just på att avstånden är korta och att en medelstor stad är effektiv på många sätt. Vi motsätter oss "kranskommuns-kannibalism" där centralkommunen strävar efter en befolkningsökning på bekostnad av grannkommunerna. Befolkningsökning medför positiva effekter såsom ett rikare kulturutbud, men det finns även nackdelar. Med en växande stad ökar belastningen på Kalmarsund och på våra vattenresurser. Gröntorna riskerar att bli färre. Utan styrande klimatpolitik blir det fler bilar som trängs i vår vackra stad och mer mark tas i anspråk för parkeringar, med konsekvensen att ett hållbart och effektivt resande hindras. Därför är ett omfattande och heltäckande klimatarbete absolut nödvändigt.

Kalmarhem behöver ta fram startklara byggprojekt, så att vi startar dessa när byggpriserna går ner under den kommande lågkonjunkturen. Dels för att kunna bygga billigt, dels för att behålla byggjobb i kommunen. Det får inte bli så att vi inte kan utnyttja lägre byggpriser på grund av att vi inte har färdiga projekt. Det är viktigt att det som byggs sker på ett klimatanpassat sett.

Att Kalmar växer märks redan idag. Med butiker som öppnar kl 06 och stänger kl 23, tåg som avgår från Kalmar C kl 05 och bussar som avgår kl 03 eller 04 närmar vi oss raskt det så kallade 24 timmars-samhället. Det som ännu släpar efter är

möjligheterna till kollektivtrafik inom kommunen för att kunna åka med de tidiga förbindelserna ut mot världen. Många gånger finns glapp i resandet tidigt eller sent under dygnet, med bussar som inte kan ta en till den tidiga avgången med tåget, eller brist på tåg från Kalmar under kvällen som gör att man måste vänta länge på nattågsförbindelsen i Alvesta. Vi behöver således möjlighet till ett kollektivt resande dygnet runt.

För att fortsätta växa på ett bra sätt behöver vi också livskraftiga mötesplatser i alla kommunens tätorter och i våra grannkommuner. Vi behöver också tänka nytt när det gäller trafiken. Samhällsplaneringen måste tydligare prioritera resor med cykel och kollektivtrafik framför bil för de som kan göra den förändringen, så trafikstockning och parkeringsbeläggning minskar för de som faktiskt behöver bilen.

Miljöpartiet vill öka tryggheten genom att:

42. Bygga ut hembesöksprogram där BHV och socialtjänsten möter föräldrar i upprepade hembesök, så att man möter nyanlända så väl som nyfödda barn i samverkan med öppna förskolan. Vårdpersonal med psykiatrisk kompetens ska delta vid minst ett tillfälle.
43. Satsa på det förebyggande arbetet för barn inklusive intensiva satsningar på tidigt stöd till barn med stora riskfaktorer (inspirerat av danska ”de aktive drenge”).
44. Satsa kompensatoriskt på skolan och styra den mot jämlikhet och kvalitet istället för vinstjakt och segregation. Att barn lyckas i skolan är den viktigaste insatsen vi kan göra.
45. Skapa närmare samarbete mellan skola och socialförvaltningen genom att bygga ut samverkan inom SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid) och prova att flytta ut en del av socialsekreterarnas arbetsplatser till skolor i Kalmar.
46. Underlätta skolbyte och bostadsbyte för familjer där det behövs för att bryta riskbeteende hos barnen.
47. Öka samhällsnärvaron, skapa positiva mötesplatser för att få ut fler trygga vuxna i det offentliga rummet samt vårda och utveckla de fysiska miljöerna i eftersatta stadsdelar.
48. Bryta segregationen i Kalmar. Segregerade boendemiljöer där familjer i olika sorters utanförskap samlas skapar en koncentration av riskfaktorer hos de barn som växer upp där.
49. Generella medel öronmärkta för trygghet i kommunstyrelsens budget ska fördelas efter beslut i nämnden, inte i arbetsutskottet.

Miljöpartiet vill modernisera trafiken genom att:

50. Utredda hur kollektivt resande kan stimuleras med ekonomiska medel och genomföra försöksverksamhet, till exempel genom en period med avgiftsfrihet för nyinflyttade eller i samband med evenemang eller lågtrafikkort oavsett hur gammal du är.

51. Kommunen tillsammans med Kalmar city och KLT utreder en avgiftsfri buss mellan Hansa - Giraffen - Kvarnholmen, exempelvis lördagar, för att stärka handeln på Kvarnholmen.
52. Utredda införandet av ett Park and Ride-system i Kalmar. Det skulle underlätta för bilister att nå stadskärnan utan att konkurrera om p-platser och skulle även vara en delösning för att undvika att bygga ett dyrt centralt parkeringshus.
53. Kommunen tillsammans med Kalmar länstrafik utreder vad som krävs för att få till stånd ett tåg från Kalmar C kl 22 eller senare för rimliga byten till nattåg i Alvesta.
54. Kommunen i samarbete med Kalmar länstrafik arbetar för att minst en busslinje går dygnet runt, sju dagar i veckan.
55. Kommunen tillsammans med Kalmar länstrafik och Mörbylånga kommun utreda om det finns ett intresse för att Färjestaden, som har många dagpendlare till Kalmar, skulle kunna ingå i det subventionerade månadskortet som finns i Kalmar kommun.
56. Tillsammans med regionen ta konkreta steg mot att möjliggöra enkel cykelpendling mellan Öland och Kalmar genom att utreda en återstart av den avgiftsfria cykelbussen och möjligheten att hänga på cykelbanor på sidan av Ölandsbron.
57. Utred varifrån bilpendlarna till Kvarnholmen kör ifrån, och identifiera enkla sätt att effektivt ändra valet av transportmedel.
58. Kalmar kommun på regional och nationell nivå ska arbeta för att upprustning av Stångådalsbanan samt dubbelspår mellan Kalmar och Alvesta prioriteras före förbifarter på E22, och före satsningar på flyg.
59. Planera för att bygga supercykelvägar för att underlätta cykelpendling och anpassa cykelinfrastrukturen till bredare och snabbare cyklar.
60. Utredda möjligheten att göra stråk med cykelfartsgator nära skolor och i korridorer där barn cyklar till och från sin skola.
61. Köpa in fler lådcyklar till kommunens förskolor.
62. Införa el- och lastcykelpooler i kommunen i fler stadsdelar/orter än Funkabo, utifrån goda resultat med cykelbiblioteket i projektet hållbara resval.
63. Vid utvecklingen av Kalmar hamn särskilt undersöka möjligheten av fossilfria drivmedel.
64. Införa en laddstolps-garanti för elfordon för boende i Kalmarhem.
65. Kalmarhem utreder möjliga samarbeten med olika aktörer så att kunder med elbil skulle kunna ha ett abonnemang som ger både hemmaladdning och snabbaddning ute på resa.
66. Hålla fast vid gällande detaljplaners regler om att endast tillåta handel med skrymmande varor och sällanköpsvaror vid nyetableringar kring Hansa city.
67. Utöka antalet planerade laddstolpar i kommunen, utöver de 50 som nyligen beslutats om, både i centrum och andra tätorter samt knutpunkter på landsbygden.

68. Sänka hastigheterna för bilar i våra tätorter, för att minska det skadliga bullret från vägarna och skapa en säkrare miljö med mindre risk för olyckor.
69. Utredda och uppmuntra till olika lösningar som annan vägbeläggning eller multifunktionella bullerskydd (exempelvis i form av solpaneler) för att få bukt med buller från hårt trafikerade vägar.

Miljöpartiet vill modernisera byggandet genom att:

70. Planera för rörelse, vardagsmotion och spontanidrott
71. Prioritera detaljplaner där exploatören planerar att bygga hållbart
72. Införa regler för kompensationsåtgärder när nya hårdgjorda ytor skapas
73. Möjliggöra för småskalig handel och småskalig affärsverksamhet när detaljplaner för bostadsområden utvecklas
74. Koncerngemensamt höja kompetensen och arbeta fram metoder för att minska klimatpåverkan i byggnaders livscykel samt genomföra klimatberäkningar för nybyggnationer med målsättningen att ställa krav i upphandlingarna redan 2023
75. Kalmarhem tillsammans med samhällsbyggnadskontoret tar fram byggklara tomter i kommunens mindre orter, så att Kalmarhem snabbt kan erbjuda hyresrätter på orter där idag kalmarhem inte har fastigheter när efterfrågan finns.
76. Ta fram en strategi mot bostadssegregationen med målet att minska klyftorna mellan Kalmars stadsdelar.
77. Bygga för gemenskap, trygghet och rörelse. Vi vill planera alla bostadsområden så att människor får anledning att mötas på gårdar och grönytor.
78. Ordna fler lokaler för småskalig handel och tjänster i bostadsområden, som ökar företagandet och gemenskapen i bostadsområdet.
79. Utropa Kalmar till Tiny house-kommun där regelverk underlättas, kommunen ger stöd och råd samt upplåter mark med tillgång till vatten, el och avfallshantering för ett samlat Tiny house-community i kommunen. Där kan människor sedan kan hyra plats för sitt hem. Lämpligt vore att Kalmarhem utreder försöksprojekt som första steg.
80. Kalmarhem får i uppdrag att ta fram startklara byggprojekt, som startas byggkonjunkturen vänder för att mildra smällen och behålla sektorns jobb i Kalmar.

Miljöpartiet vill stödja näringslivet genom att:

81. Stödja sociala, personalägda och kooperativa företagsformer.
82. Införa en företagslots med hållbarhetsfokus och uppdrag att speciellt stödja t.ex. lantbruk som vill ställa om till ekologisk och regenerativ produktion, företag som vill miljöcertifiera sig eller utveckla klimatsmartare varor och tjänster, exportera sin miljöteknik etc.
83. Utforma offentliga upphandlingar för att anpassas till mindre och lokala företag.

84. Införa tydliga hållbarhetskrav och viktningmetoder som styr mot hållbarhet vid offentliga upphandlingar.

Miljöpartiet vill stärka integrationen genom att:

85. Stärka kommunens samarbete med organisationer och privatpersoner i sitt integrationsarbete.
86. Införa ett ekonomiskt stöd till organisationer och privatpersoner i Kalmar kommun som genomför åtgärder som underlättar integrationen. Stödet ska även kunna betalas ut till kommuninvånare som låter nyanlända bo hemma hos dem. Detta för att exempelvis underlätta mottagandet och integrationen av flyktingar och ge den nyanlända en snabb väg in i det svenska samhället.
87. Låta unga asylsökande utan familj bo kvar i vår kommun under hela sin asylprocess och låta boende i familj bli en vanligare boendeform. Det förenklar språkinlärning och integration samt skapar ett flexiblere system.
88. Främja socialt företagande och entreprenörskap, exempelvis genom kommunala upphandlingar.
89. Pröva att avlasta undersköterskorna i äldreomsorgen enligt Växjö's modell, genom att låta nyanlända och människor som står långt från arbetsmarknaden utföra vissa arbetsuppgifter.

4. En välfärd som finns där när du behöver den

Kristider drabbar alla, men slår mycket hårdare mot de som har det svårast. Även innan inflationen och de höga el- och bränslepriserna så kämpade många kalmarbor med en ansträngd ekonomi. Ensamstående föräldrar, personer med funktionsvariationer i daglig verksamhet, studenter, långtidssjukskrivna - oavsett anledning så har många inte marginaler för de nuvarande kostnadsökningarna.

För oss miljöpartister ringer varningsklockorna högt. Sveriges historiskt starka välfärdssystem är idag inte en trygghet för alla.

I skrivande stund, en dag i november, lyser snön utanför fönstret. Alla har dessvärre inte möjlighet att fly från kylan. För den som är hemlös är minustemperaturer ett allvarligt hot. I Kalmar finns inget natthärbärge, då majoritetspartierna hänvisar till att det inte skulle finnas något behov. Flera gånger har frågor ställts i kommunfullmäktige om inte Kalmar borde implementera modellen "Bostad först". Samtidigt ser vi återkommande människor sovande på gatorna i centrum, något år tillbaka noterade Kalmarhem att andra tog tillflykt till deras källare för att få värme. Stadsmissionen berättar att många saknar bostad, och flera kalmarbor har sin adress registrerad hos dem för sin post. Kalmar behöver ett bättre arbete för att förebygga och förhindra hemlöshet.

I samtal med Stadsmissionen beskrivs hur många upplever det sociala trygghetssystemet som otillgängligt i Kalmar. De önskar att socialtjänsten skulle ha en mer uppsökande verksamhet, att de skulle hjälpa personer som har rätt till stöd mer aktivt. Idag behöver istället civilsamhället fånga upp de som fallit genom hålen i välfärden. Att behov finns syns bland annat genom att det är en så hög efterfrågan på Stadsmissionens matkassar att organisationen nyligen behövt knyta kontakter med ytterligare en matbutik.

Miljöpartiet har, till skillnad från de styrande partierna S, V och C, i varje budget prioriterat att pengar ska finnas för individ- och familjeomsorgen, och att de ska öka i takt med hur Kalmar växer. Detta kommer vi fortsätta göra så länge det behövs.

Förskola och skola har som del i sitt lagstadgade uppdrag att jämna ut skillnader. Denna kompensatoriska uppgift blir än viktigare i dessa kristider. Förskola, skola och fritids behöver ha både tillräckliga resurser och kompetenser för att möta de barn som har det svårt hemma. Vi behöver också möjliggöra för barn med annat hemspråk att få mycket tid i förskolan, för att få chansen att tidigt utveckla sin svenska. En sådan tidig satsning får stor betydelse när barnet senare börjar i skolan.

Lärarna är nyckeln till en bra skola där eleverna får växa till sin fulla potential. Trots det vittnar lärarna om en allt stressigare arbetsmiljö där barngrupperna växer och stödet till elever med särskilda behov minskar. Vi vill öka resurserna där behoven finns på skolans egna villkor, så att skolorna kan erbjuda mer tid för

specialundervisning, pröva tvåläraresystem i klassrummet, styra upp rastaktiviteter eller genomföra andra åtgärder som skolorna själva ser som effektiva och har behov av.

Den psykiska ohälsan bland unga har ökat kraftigt de senaste årtiondena . Detta är ett enormt samhällsproblem som kräver resurser och prioriteringar. Vi vill bland annat stärka elevhälsan i såväl grundskolan som gymnasiet och ge mer resurser till ungdomsmottagningen.

Miljöpartiet vill skydda och stärka välfärden för genom att:

90. På våra äldreboenden erbjuda och informera de boenden om kosttillskott enligt livsmedelsverket rekommendationer samt de boendes egna önskemål i samband med måltider.
91. Utredda äldreboende i Trekanten, antingen på egen hand eller tillsammans med Nybro kommun.
92. Kommunen ger Stadsmissionen i uppdrag att starta ett natthärbärge för hemlösa, inom ramen för en utökad IOP.
93. Kalmar kommun motverkar hemlöshet långsiktigt genom att börja arbeta med modellen Bostad Först (enligt Sveriges Stadsmissioners definition).
94. Ge Kalmar stadsmission utökad stöd för sitt viktiga arbete med utsatta personer.
95. Möjliggöra för barn med annat hemspråk att få mer tid i förskolan, för att få chansen att tidigt utveckla sin svenska.
96. Tillsammans med lärare och förskollärare göra en systematisk genomgång och prioritering för att minska deras administrativa arbetsuppgifter
97. Stärka socialtjänsten genom utökad samarbete med grannkommunerna, för att undvika situationer där handläggarna känner eller känner till personerna vars ärenden de handlägger.
98. Utvidga studentbostadsgarantin så att den också gäller heltidsstudier på gymnasienivå.
99. Tillsammans med Kalmarsunds gymnasieförbund arbeta för utspridda tider för skolstart både för att förbättra arbetsmiljön för skoleleverna och minska toppbelastningen på kollektivtrafiken.
100. Underlätta etableringen av profilerade äldreboenden, exempelvis med djurprofil.
101. I samarbete med berörda intresseorganisationer utreda behovet av ett profilerat HBTQI-äldreboende.
102. Verka för att fler barn får ta del av kulturskolans verksamhet.
103. Förstärka den centrala elevhälsans arbete med förebyggande insatser.
104. Konsekvent ta hänsyn till luftföroreningar vid planering för nya äldreboenden, skolor och förskolor.
105. Aktivt informera om alternativet uteförskola vid ansökningar till barnomsorgen.

5. Bättre arbetsmiljö för kommunens alla medarbetare

Det är inte lätt att vara välfärdsarbetare idag, och det är heller inte lätt att vara arbetsgivare inom den offentliga sektorn. Välfärden står idag inför stora utmaningar, bland annat:

- Pensionsavgångar. I flera år har omfattande pensionsavgångar skapat generationsskiften på våra arbetsplatser. Den nyexaminerade har svårt att axla samma ansvar som den erfarna kollegan, och möjligheterna till handledning och mentorskap är inte alltid goda. De yngre medarbetarna riskerar för ofta sin hälsa på jobbet.
- Demografiska förändringar och en allt äldre befolkning som försörjs med en lägre andel yrkesverksamma. Kommer vi kunna bibehålla vår befintliga välfärd, och hur säkrar vi en hållbar finansiering över tid?
- Det finns redan tydliga tecken på att tilltron till välfärdssystemen är hotad. Allt fler behöver överklaga avslagsbeslut på nekad sjukersättning, och de sköraste äldre får allt svårare att beviljas plats på äldreboende.
- Den bristande tillgången till bemanning inom välfärdsyrken fortsätter. Exempelvis konkurrerar Kalmar inom skolan med sina kranskommuner om de alltför få speciallärarna och specialpedagogerna, alltid med risken att ett barn blir utan kvalificerat stöd i sin inlärningssituation.
- Bristfällig arbetsmiljö, långvarigt hög arbetsbelastning och avsaknad av påverkansmöjligheter - media nationellt och lokalt rapporterar dagligen om arbetsplatser i välfärden där de anställda slår larm.

Miljöpartiets arbetsgivarpolitik har en tydlig inriktning. Ska det offentliga ha kvalificerade anställda måste vi steppa upp när det kommer till arbetsmiljö och medarbetarinflytande. Förbättrade arbetsvillkor kan visserligen kortsiktigt ge högre kostnader, men samtidigt bidra till långsiktig kompetensförsörjning och minskad personalomsättning. Därför vill vi att våra äldsta medarbetare ska få möjlighet till nedtrappning med bibehållen pension (enligt 80/90/100-modellen). Därför vill vi utvärdera införande av 35-timmars arbetsvecka för några av de som behöver det mest. Därför ifrågasätter vi målet att alla kommunanställda ska arbeta heltid och Miljöpartiet vill istället ge medarbetaren rätt till önskad sysselsättningsgrad, oavsett om det är heltid eller deltid.

Detaljstyrningen av våra medarbetare måste minska. Politiken ska ge förutsättningar, mål och ramar men yrkeskunniga ska ges ansvar att utveckla den kommunala verksamheten. Det innebär att styrningen av kommunens verksamhet måste ta kliv bort från "new public management" för att istället tillämpa en mer tillitsbaserad styrning. På så vis kan verksamheterna drivas av idéer från medarbetarna på golvet, snarare än detaljstyrning från de högsta cheferna.

Miljöpartiet har under många år satsat mer på personal och bemanning än majoriteten, och vill i det längsta inte spara pengar på viktiga verksamheter såsom

skola, kultur och omsorg. I situationer där besparingar ändå måste genomföras ska vi arbeta enligt metoden beskriven i kapitlet "Långsiktig ordning i ekonomin".

Miljöpartiet vill behålla, rekrytera och utveckla medarbetare genom att:

106. Ta fram rutiner för, och utreda förutsättningar utifrån bland annat arbetsmiljöaspekter, för distansarbete även utanför tider av pandemi. Detta kan både gälla för arbete hemma eller på mindre lokalkontor.
107. Inte bara betona rätten till heltid utan också till önskad sysselsättningsgrad och underlätta för deltidsarbetande
108. Utreda möjligheterna för förmånlig nedtrappning i slutet av yrkeslivet enligt modellen 80% tjänstgöring, 90% lön och 100% pension
109. Planera för en testperiod med 35 timmars arbetsvecka för en yrkesgrupp med hård fysisk belastning och hög sjukfrånvaro
110. Som arbetsgivarpart sträva efter att höja lönerna i lågbetalda kvinnodominerade yrken
111. Sträva efter att öka brukar- och personalkooperativ som driftsform inom kommunal verksamhet.

6. Delaktighet och demokrati

Vi lever i omvandlingens, omställningens och krisernas tid. Politiken måste ta nya steg för att fungera i en ny tid. Invånarnas engagemang är nödvändigt för att genomföra förändringar och för att förebygga och lösa intressekonflikter. Majoriteten har i årets budget avsatt 250 tkr för ett projekt med medborgarbudgetering i Södermøre, vilket är glädjande och i linje med vårt förslag inför 2021.

Miljöpartiet vill förstärka den lokala demokratin genom att:

112. Nya metoder för medarbetardialog och prövas och utvärderas exempelvis i arbetet att ta fram den vision som på sikt ska ersätta vision 2025.

Driftbudget - ändringsyrkande

Beskrivning	Berörd förvaltning	Intäkt (tkr)
Återgång till förra mandatperiodens nivåer på arvoden för politiska uppdrag. Højningar av tjänstgöringsgrad för bl a 2:e vice ordf löses inom befintlig ram.	Alla	- 1 800
Förvaltningschef kommunledningskontoret, finansieras inom befintlig ram (se budget 2018)	Kommunledningskontoret	- 1 000
E-arkiv, finansieras inom befintlig ram (se budget 2022)	Kommunledningskontoret	- 1 100
Minskning av summa till ordningsvakter i centrala Kalmar (se budget 2021) för att öka mängden förebyggande insatser	Kommunledningskontoret	- 2 000
Generell minskning av budgetram för direkt satsning på tjänst för arbete med klimatanpassning (se budget 2022)	Samhällsbyggnadskontoret	- 650
Ökade p-avgifter på Kvarnholmen: Återinförande av avgift på lördagar och på röda zoner, samt en ökning av övriga zoner på 15%. Boendeparkering lämnas oförändrad.	Serviceförvaltningen	- 10 400
SUMMA		- 16 950

Beskrivning	Utgifter (tkr)
Ökning av anslaget till vatten- och miljönämnden	+ 3 500
Fördubbling av tjänster för klimatanpassning med ytterligare en tjänst	+ 650
Utökning av antal kommunala låd- och elcykelpooler	+ 130
Behovsprövad utökad vistelsetid i förskola (se punkt 95)	+ 2 500
Riktad satsning på förebyggande verksamhet för att öka tryggheten och minska brottsligheten	+ 2 000
Utökad IOP med Stadsmissionen, där ett natthärbärge inryms	+ 3 000
Ökning av IOP med Kvinnojouren	+ 1 100
Utökning av anslag till individ- och familjeomsorgen	+ 2 000
Förstärkning av praktiska yrkesvux-kurser inför kommande lågkonjunktur	+ 650
Förstärkning av den centrala elevhälsans förebyggande arbete	+ 850
Ytterligare en kurator till ungdomsmottagningen	+ 570
SUMMA	+ 16 950

Investeringsbudget - Ändringsyrkanden

Miljöpartiet vill:

113. Lägga till "pendlarparkeringar och cykelställ vid busshållplatser utanför stads kärnan" i investeringsbudgeten
114. Under fastighets-och infrastrukturinvesteringar prioritera i första hand gång-, cykel- och kollektivtrafiklösningar och trafiksäkerhet vid kommunens skolor.
115. Prioritera kollektivtrafiklösningar i allmänhet och på Norra vägen i synnerhet, i syfte att närma oss våra miljömål samt avlasta vägarna.
116. "Gräv-nu-pengar" reserveras i investeringsprocessen för att underlätta rationell samordning av olika typer av projekt på samma plats.

